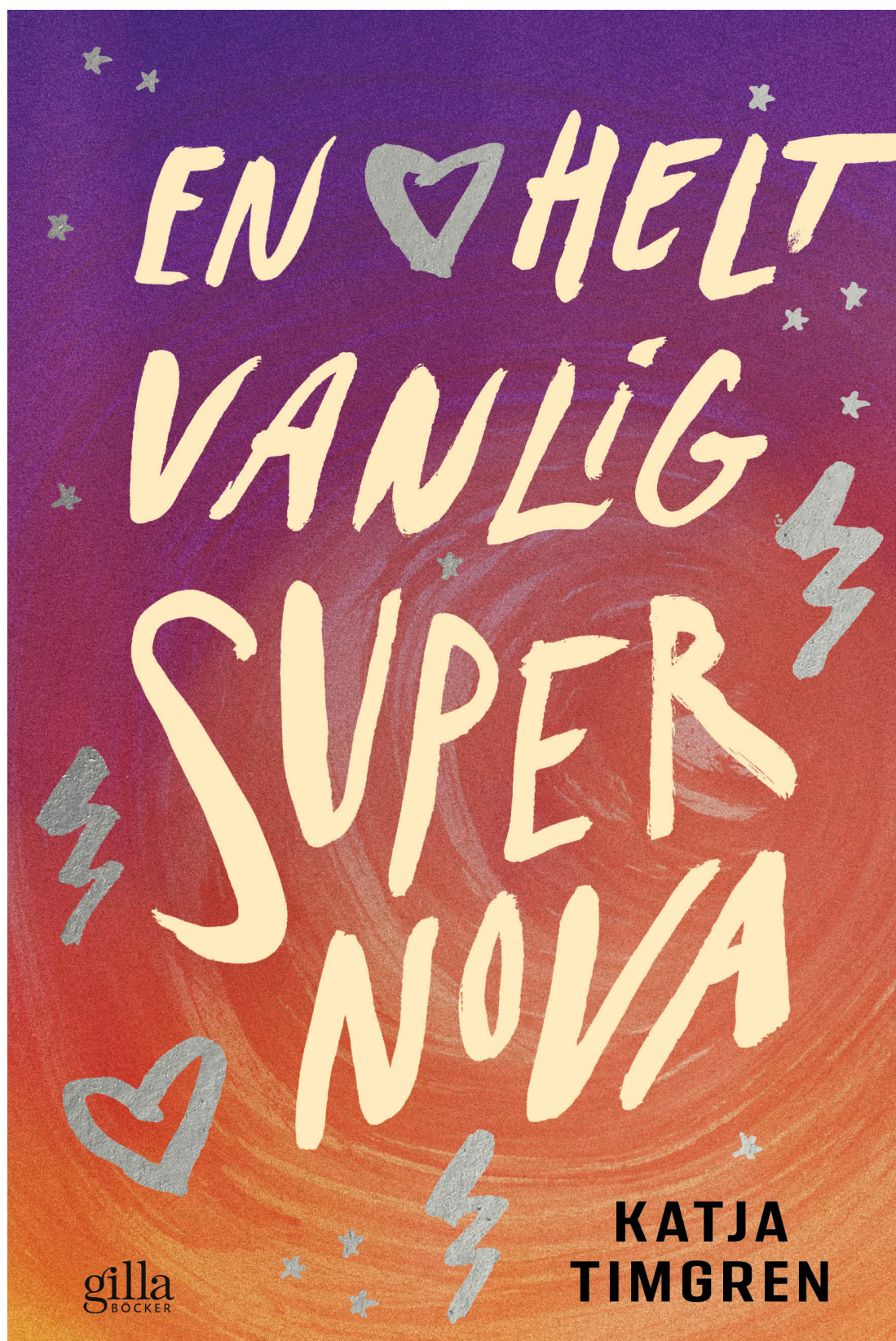

LÄRARHANDLEDNING

En helt vanlig supernova

av Katja Timgren

När Filip berättade för alla att han är kille, och inte tjej, gick det oväntat bra. I skolan, hemma och med kompisarna. Allt var liksom som vanligt, fast bättre. Men så började högstadiet och Filips kompisar bara försvann. Och plötsligt sitter han ensam i matsalen på lunchrasterna och försöker att inte märkas.

Tills Alva börjar i klassen. Hon vet inte att Filip är en sån man inte blir kompis med, en sån som blivit över. Men kanske spelar det inte någon roll? För Alva slår ner som en bomb i Filips liv. Eller en supernova.

I den här lärarhandledningen finns underlag för att diskutera en del av de teman som tas upp i boken *En helt vanlig supernova*: kärlek, kompisar, identitet och allas rätt att få vara sig själva. Eftersom huvudpersonen Filip är en transkille handlar en del av frågorna också om att vara trans, och på så sätt kan boken vara en ingång till att ta upp hbtqi-frågor.

Det går att arbeta med frågorna i lärarhandledningen på flera olika sätt. Eleverna kan skriva egna anteckningar utifrån någon eller några frågor under läsningens gång, och när de läst klart boken skriva en längre sammanhållen text med stöd av sina läsanteckningar. Eller så kan man samtala om frågorna i smågrupper.

Varmt lycka till!

Katja Timgren

Till dig som ska arbeta med boken i din undervisning

Jag som har skrivit boken och skriver den här lärarhandledningen är utbildad folkhögskollärare och skrivpedagog. Jag har gjort handledningen i samarbete med Milo Norberg, genusvetare och leg. psykolog som arbetar för Göteborgs ungdomsmottagningar. Jag skickar utöver själva frågorna om boken med några förslag på olika upplägg som du kan använda när du undervisar om boken. Välj ett sätt som passar dig och din elevgrupp!

Vilket arbetssätt passar i just den här gruppen?

Alla grupper är olika och du som undervisar vet bäst själv vilket arbetssätt som passar just din klass. Känns gruppen ännu inte helt trygg? Då kan du låta eleverna själva välja mellan att samtala om frågorna eller att arbeta individuellt med skriftliga svar. På så sätt kan de som inte känner sig helt trygga med att prata om bokens teman i grupp ändå få möjlighet att reflektera över frågorna i ett tryggt sammanhang. Du kan också välja att sitta med i den smågrupp som pratar om boken.

Allas lika värde

Boken har hbtqi-tema och berättelsen berör allas lika värde. För att som lärare ge stöd för att samtalet ska bli så respektfullt som möjligt kan du till exempel själv inleda med att prata en kort stund om bokens handling och huvudpersoner. Genom att du som leder gruppen bekräftar Filips könsidentitet genom att säga *han* om Filip och pratar om temat på ett respektfullt sätt, så kan du fungera som en förebild för hur man kan prata om boken. Eleverna är unga människor och det kan finnas personer som inte alltid har positiva värderingar om hbtqi-personer i gruppen. Du som leder kan då hantera utmaningen genom att hålla fast vid din åsikt och vid behov gå vidare genom att enas om att ni inte kan enas. Även om ungdomen inte alltid kommer att ändra åsikt i stunden så är en viktig aspekt för att alla ska känna sig välkomna vad du som leder står för. (Skulle kränkningar riktas mot någon individ som arbetar eller studerar på skolan någon gång när du är på din arbetsplats behöver du såklart gå in och stoppa situationen, då är det inte längre en åsiktsfråga.)

Kunskap om hbtqi

Kanske kan du som ska använda boken i din undervisning redan mycket om hbtqi-frågor, eller så känner du dig lite osäker. Det kan underlätta att läsa på om hbtqi och vilka rättigheter varje individ har, till exempel för att kunna svara på frågor som kanske kommer upp när ni arbetar med boken. På rfsl.se finns mycket information om hbtqi. På transformering.se finns fakta om ord och begrepp, om relationer och hur könsbekräftande vård fungerar. Där finns också information om transpersoners rättigheter, till exempel rättigheter i skolan, rättigheter i vården och i relation till vårdnadshavare. Om diskriminering kan du även läsa på Diskrimineringsombudsmannens hemsida, do.se.

Skriuppgift

Skrivövningarna som finns i slutet är tänkta att utmana den som läst boken till att reflektera över berättarperspektiv och samtidigt utforska hur olika personer kan uppleva samma situation på helt skilda sätt. Eftersom övningarna är tänkta att utmana behöver du som undervisar kanske förbereda

eleverna så att de förstår frågorna, och ge utrymme att diskutera hur övningarna kan göras innan eleverna börjar skriva.

Fördjupningsuppgift

Det finns en fördjupningsuppgift om diskrimineringslagen som ni kan göra om ni vill lära er mer om vad hbtqi-personer har för rättigheter i samhället. Diskrimineringslagen gäller bland annat i skolan, där skolan är ansvarig för att se till så att eleverna inte diskrimineras. Uppgiften blir därför också kopplad direkt till elevernas egen vardag. Uppgiften kan göras enskilt som en skriftlig inlämning eller gemensamt som ett grupparbete. För att ytterligare koppla uppgiften till elevernas vardag finns också en diskussionsfråga om vad eleverna själva kan göra om någon inte behandlas bra. Oavsett om det tydligt är diskriminering, eller bara inte känns bra hur någon bemöts, så är det viktigt att veta vad man själv kan göra. Du som lärare kan vid behov hjälpa eleverna med att ge fler strategier. Förslag kan till exempel vara att prata med rektorn, en lärare, en förälder, eller att själv säga ifrån.

Frågor

Läs respektive avsnitt först, och fundera över frågorna efteråt.

Avsnitt 1, sidan 1–51

- Hur är Filip och Alva som personer? Vad får du för bild av dem när du börjar läsa? Varför får du den bilden?
- Varför är Filips namnsdag så viktig för honom?
- Vad känner och tänker Filip om Alva när hon först börjar i klassen?
- Boken är berättad i jag-form från Filips perspektiv. Därför står det inte rätt ut i boken vad Alva tänker om Filip. Men som läsare kan vi gissa! Vad tror du att hon tycker om honom i början?

Avsnitt 2, sidan 52–88

- Varför följer Filip med Alva hem efter skolan? Försök gärna komma på mer än en möjlig förklaring.
- Varför går Filip till festen? Försök gärna komma på mer än en möjlig förklaring.
- Vad tror du Filip hoppades skulle hända på festen? Och hur blev det?

Avsnitt 3, sidan 89–156

- Hur har Filips familj och kompisar reagerat när han berättade för dem att han är kille? Vilka reaktioner tycker Filip känns bra, och vilka reaktioner tycker han är lite jobbiga? Varför tror du att det är så?
- Nu när du har läst en bit till i boken, vad tror du att Alva tänker och känner för Filip? Svarar du likadant nu som i början av boken eller har ditt svar ändrats?
- Vilka olika saker känner Filip för Alva nu? Varför tror du att han känner så?

Avsnitt 4, sidan 157–213

- Varför låtsas Alva som att hon inte känner Filip när de träffas utanför kiosken? Varför ändrar hon sig senare och skriver till honom och ringer på hans dörr?
- Filip och Marcus har varit kompisar nästan hela livet. På vilket sätt är deras vänskap viktig för Filip? På vilket sätt är den viktig för Marcus tror du?
- Vem eller vilka karaktärer i boken tycker du att det verkar som att Filip kan vara sig själv tillsammans med allra mest? Varför är det så tror du?
- Vad har du för känsla i magen när du har läst ut boken? Varför känner du så?

Skriuuppgift

1) Hela boken är berättad i jag-form från Filip's perspektiv. Välj en situation från boken, gärna en där Filip känner sig sviken av Alva, och skriv om situationen utifrån Alvas perspektiv. Låt henne berätta om vad hon känner och varför hon gör som hon gör. Ett exempel på en situation du kan skriva om från Alvas perspektiv är situationen utanför kiosken där Alva låtsas som att Filip inte finns. (Kapitlet som börjar på sidan 162.)

2) Du kan också hitta på en helt egen berättelse där en person sviker en annan, det kan vara två syskon, två kompisar eller två karaktärer som är kära i varandra.

- Skriv först ungefär en sida där du beskriver situationen i jag-form och låter den som blir sviken berätta. Vad händer? Vad känner och tänker den som blir sviken?
- Byt sen och skriv en sida till. Du ska nu berätta om samma situation igen i jag-form, men nu utifrån personen som sviker. Vad tänker och känner den som sviker? Varför gör den som den gör?

Fördjupningsuppgift

Filip i boken är en transkille. När han föddes trodde alla att han var tjej men när han var elva berättade han att han är kille. I Sverige skyddas personer som har en könsöverskridande identitet eller uttryck (som Filip) av diskrimineringslagen. Diskriminering är förbjudet.

Gå in på **do.se** (Diskrimineringsombudsmannens hemsida) och ta reda på fakta:

- Ge konkreta exempel på vad som anses vara diskriminering (och som därför alltså inte är tillåtet).
- Diskrimineringslagen gäller bland annat i skolan, skolan ska se till så att eleverna inte diskrimineras. Ge fler exempel på var och i vilka situationer lagen gäller.
- Vilka olika diskrimineringsgrunder finns det?

Diskutera också gärna tillsammans med er lärare:

- Vad skulle ni själva kunna göra om någon blir illa behandlad? Vart kan ni vända er för att få hjälp?